

תפ"ח 62111/05/21 - מדינת ישראל נגד נועם אלימלך, יוסף בן עמי, נפתלי אלמקייס, יוסף דהן

בית המשפט המחוזי בירושלים

13.9.2023

תפ"ח 62111-05-21, 62030-05-21 מדינת ישראל נ' אלימלך ואח'

בפני כב' השופטים א' דראל-סגן נשיא, א' אברבנאל, ח' זנדברג

בעניין: מדינת ישראל

ע"י עו"ד בני ליבסקינד

המאשימה

נגד

1. נועם אלימלך

ע"י עו"ד עופר אשכנזי 2. יוסף בן עמי ע"י עו"ד שלום בן שבת 3. נפתלי אלמקייס

ע"י עו"ד מנחם שטאובר

4. יוסף דהן

הנאשמים

ע"י עו"ד איתן להמן

גזר דין - נאשמים 1 ו-3

השופט א' אברבנאל:

1. כנגד הנאשמים 1 ו-3 ושניים נוספים הוגש כתב אישום שבמרכזו תקיפה בצוותא של ערבי באשר הוא, ביום 12.5.2021 בשעה 22:30 לערך, כשברקע התקיפה מבצע "שומר חומות" ואירועי אלימות מרובים שהתרחשו באותה עת בישראל.

2. בתום שמיעת הראיות הורשע נאשם 1 בעבירה של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, בצירוף סעיף 37(א) לחוק המאבק בטרור; החזקת סכין, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין; והשמדת ראיה, לפי סעיף 242 לחוק העונשין.

נאשם 3 והשניים הנוספים הורשעו בעבירה של מעשה טרור של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו-335(2) לחוק העונשין, בצירוף סעיף 37(א) לחוק המאבק בטרור.

3. בהכרעת הדין נקבע כלהלן:

עמוד 1

"על פי הראיות שהונחו לפנינו, יש לקבוע כי בעת שהמתלונן עשה דרכו במעלה רחוב אגריפס בירושלים כשהוא דוחף עגלת אשפה, עצרו לידו ארבעת הנאשמים. אחד מהם פנה אל המתלונן ושאל אותו בעברית 'מה המצב?' ומשהשיב לו 'בסדר', פנה אליו נאשם נוסף ושאל 'מה אמרת?' ומשחזר המתלונן על תשובתו, התיז נאשם 2 לעבר פניו גז מדמיע, ומיד התנפלו עליו הנאשמים הנוספים והכו אותו מכות נמרצות בראשו, בגבו ובחלקים נוספים בגופו, תוך השמעת קללות וגידופים. בפרק זמן זה, עוד בטרם המתלונן נפל, החל נאשם 1 לדקור את המתלונן באמצעות סכין. עם נפילתו אל הקרקע המשיכו הנאשמים להכות את המתלונן ולבעוט בו, בעוד נאשם 1 ממשיך לדקור אותו בגבו, בחזהו ובמקומות נוספים בגופו. בסך הכול דקר נאשם 1 את המתלונן 10 פעמים. מעשי האלימות במתלונן ארכו כחצי דקה. שניות אחדות לפני תום האירוע התרחק נאשם 4 מהמתלונן ומחבריו".

בהכרעת הדין נדחתה טענת הנאשמים כי פעלו מתוך הגנה עצמית או כי המתלונן תרם בדרך כלשהי להתרחשות האירוע, ונקבע כי מדובר בקרבן חף מפשע שנקלע למתקפתם של הארבעה.

עוד נקבע כי המתלונן פונה מיד לאחר האירוע לבית החולים, במצב קשה אך בהכרה, ובגופו נמצאו 10 פצעי דקירה - בצידי בית החזה, בגב, בישבן ובירכיים. כן אובחנו בגופו קרעים ופגיעות בשרירי הגב ובסרעפת, וקרעים בכבד ובריאות, אשר סיכנו את חייו. לאחר טיפול שבגדרו הורדם והונשם וקיבל מנות דם, התייצב מצבו.

אשר למידת חלקם של נאשמים 2-4 באירוע, נקבע כי הארבעה פעלו על פי תכנית מראש ובצוותא, כשכל אחד מהם מבצע פעולות מהותיות שנועדו להגשים את תכניתם. לאחר שווידאו כי המתלונן ערבי חבטו בו השלושה, כשבכל אותה עת דוקר אותו נאשם 1 כמפורט לעיל. עוד נקבע כי אין ראיה לכך כי מי מנאשמים 2-4 ידע לפני האירוע או בראשיתו כי ברשותו של נאשם 1 סכין, ואין ראיה לכך כי מבעוד מועד גיבשו החלטה בדבר מידת האלימות שבה יינקטו כלפי המתלונן. בעניין זה נקבע כלהלן:

"לא מן הנמנע כי פרטים אלה לא התגבשו עד תום בתכניתם, וכי מבחינתם די היה בכך ש'ימצאו ערבי' ויכו בו מכות נמרצות. גיבוש תכנית עבריינית מפורטת אף אינו נדרש לשם הרשעת נאשמים כמבצעים בצוותא של עבירת אלימות. משכך אין לראות בפציעת המתלונן וגרימת חבלות חמורות בגופו משום סטייה מתכניתם או ביצוע עבירה נוספת בלתי צפויה על ידי חלקם. ואולם, אף אם נאשמים 2-4 קשרו קשר לתקוף בצוותא אדם ערבי כדי לגרום לו חבלה של ממש ולא למעלה מכך, אחראים הם לעבירה של גרימת חבלה חמורה, בנוכחות יותר משניים שחברו יחד לביצוע העבירות האמורות, בהתאם להוראת סעיף 34א(א)(1) לחוק העונשין, זאת משאדם מן היישוב יכול היה להיות מודע לאפשרות עשייתה של עבירה זו, בסטייה מתקבלת על הדעת מהתכנית המקורית האמורה. בעניין זה דרך גרימת החבלה החמורה - באמצעות סכין או בלעדיה - אינה מכרעת."

בנוסף לכך הורשע נאשם 1 בעבירת תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, בכך שבהפגנה שבה לקח חלק בשכונת שמעון הצדיק בירושלים, שעות אחדות לפני אירוע הדקירה האמור, שבה השתתפו כ-150 איש חלקם רעולי פנים, נשמעו קריאות "מוות לערבים", "נקמה" ועוד, והותקפו אנשי משטרה באמצעות גז פלפל, בעיטות והשלכת חפצים

עליהם - בעט נאשם 1 בשוטר ומשך מידיו מפגין אחר במטרה להכשיל את השוטר בתפקידו.

4. מתסקיר נפגע העבירה עולה כי המתלונן, כבן 24, חדל מאז הפגיעה בו מעבודה ולימודים. שירות המבחן מתרשם מ"תמונת נזק חמורה וכואבת", שעל פרטיה לא נחזור מחמת צנעת הפרט. נציין רק כי טלטלה נפשית עזה נגרמה למתלונן כתוצאה מאימת המוות שחש בעת האירוע ומעצם תקיפתו בידי קבוצת אנשים על לא עוול בכפו. חלף תחושות של יציבות ובטחון, וחלף תחושת הערך העצמי אשר ליוו את המתלונן בתכניותיו לעתיד ובין היתר בלימודיו, עבר עולמו זעזוע ותכניותיו לעתיד הצטמצמו במידה ניכרת. נמסר כי המתלונן עודנו סובל מכאבים וממגבלה בתנועה.

5. בעניינו של נאשם 1 הוגש גיליון הרישום הפלילי שלו, שממנו עולה כי הורשע בעבר פעמיים בעבירות רכוש ואלימות, ובגין נגזר עליו בין היתר עונש של שבעה חודשי מאסר בפועל. מטעם נאשם 1 העיד בן זוגו של אימו, שמסר כי נאשם 1 "עבר חיים מאוד לא פשוטים".

בעניינו של נאשם 3 הוגש גיליון הרישום הפלילי שלו, שממנו עולה כי הורשע בעבר פעמיים בעבירות מרמה ותקיפת שוטר, ובגין הרשעות אלה נגזר עליו בין היתר עונש של שלושה חודשי מאסר בפועל. וכן הוגש בעניינו של נאשם 3 מכתב שניתן על ידי שירותי בריאות הנפש ביום 17.7.2019, ובו נאמר כי נאשם 3 סובל מהפרעה פוסט טראומטית, בעקבות תגרה שבה השתתף ובמהלכה "הותקף על ידי שוטרים ונלקח למעצר". צוין כי נאשם 3 בעל אינטליגנציה נמוכה מהממוצע, אינו מצליח להתמיד במקומות עבודה ומפוטר מהם בשל איחורים משמעותיים. משכך הומלץ בחוות הדעת להעניק לנאשם 3 קצבת נכות ושירותי שיקום.

6. בטיעוניה לעונש עמדה המאשימה על חומרתן היתרה של העבירות, ובהתאם לכך עתרה לקביעת מתחם בעניינו של נאשם 1 שיעמוד על 9-14 שנות מאסר בפועל, ובעניינו של נאשם 3 יעמוד על 6-9 שנות מאסר. עוד נטען כי ניהול המשפט על ידי הנאשמים, אף שהביא לתוצאה שונה מזו שנטענה בכתב האישום, אינו עולה בקנה אחד עם נטילת אחריות על המעשים. את עונשו של נאשם 1 מבקשת המאשימה להעמיד על 12 שנות מאסר בפועל, ואת עונשו של נאשם 3 מבקשת היא להעמיד על שבע שנות מאסר וחצי.

7. ב"כ נאשם 1 עותר לכך שיוטל על מרשו מאסר בפועל כמשך תקופת מעצרו. לטענתו אין לזקוף לחובת הנאשמים את ניהול המשפט, שכן המאשימה לדבריו "נעלה את דלתה" בנוגע להצעות להסדר טיעון בתיק זה, וכי זיכוי נאשם 1 מעבירה של ניסיון רצח מעלה כי שמיעת הראיות בתיק זה לא הייתה לחינם.

עוד נטען כי תקופת המעצר הממושכת שבה נתונים הנאשמים קשה להם מתקופת מאסר; כי נאשם 1 חש מבחינה סובייקטיבית כי בדקירתו את המתלונן הגן על חבריו וכי נאשם 1 אינו זה שהחל באירוע. עוד נטען כי בשתי הזדמנויות קודמות נאשם 1 היה קורבן לפגיעה טרוריסטית. ב"כ נאשם 1 עמד עוד על נסיבות חייו המצערות של מרשו ועל שימוש אינטנסיבי שלו בסמים ובאלכוהול, שהוביל לשהייתו במוסדות גמילה. ב"כ נאשם 1 טוען עוד כי בענישתו של מרשו יש להביא בחשבון את השלכות משך המאסר על המשך חייו ושיקומו לאחר שחרורו.

נאשם 1 בדברו האחרון ביקש את סליחתו של המתלונן, ואמר כי הוא מקבל אחריות על מעשיו: "פגעתי בו ולא הייתי צריך לעשות את זה". כן איחל למתלונן החלמה. נאשם 1 הביע את רצונו לצאת לחיים נורמטיביים ולהקים משפחה וביקש מבית המשפט להקל בדינו כדי שיכול לעשות כן.

8. ב"כ נאשם 3 הפנה לנסיבות חייו הקשות והמורכבות של מרשו ועתר לקביעת מתחם שיעמוד על 12-24 חודשי מאסר בפועל.

בדברו האחרון הרחיב נאשם 3 על נסיבות חייו הקשות, והביע את צערו על כך ש"נקלע לכזה מצב" ולהמצאות במעצר ממושך. נאשם 3 הביע תקווה כי בית המשפט יקל בדינו.

9. יצוין כי לצורך קביעת מתחם העונש ההולם בנוגע לנאשמים 1 ו-3, ניתן משקל גם לטיעוניהם של ב"כ נאשמים 2 ו-4 שעניינם טרם הגיע לסיום.

דיון והכרעה

10. באופן יזום ומתוכנן התנפלו נאשמים 1 ו-3 וחבריהם על המתלונן, וכאיש אחד חבטו בו באכזריות. המתלונן - בחור צעיר כבן 24 עבר במקום לתומו, ורק בשל היותו ערבי נבחר כקורבן למתקפתם של הנאשמים. הצפייה בתיעוד המצולם של האירוע מעוררת תחושה של זעזוע. המתלונן נראה בסרטונים חסר אוניס מול ארבעת הנאשמים המתנפלים עליו כאיש אחד. המתלונן עושה כל שבידו כדי להגן על עצמו אך לשווא. במשך כחצי דקה עושים בו הארבעה שפטים ועוזבים את המקום, כשהם מותירים אותו לנפשו שותת דם, ובגופו פצעי דקירה ופגיעות באיברים פנימיים, שבגינם פונה לטיפול בבית החולים כשהוא במצב קשה.

מטרתם של הנאשמים הייתה להטיל אימה על קבוצת אוכלוסייה אחרת ולפרוק את זעמם על אירועי אלימות שהתרחשו באותה עת. באקראי בחרו במתלונן החף מכל פשע כדי להשיג מטרות אלה. במעשיהם פגעו הנאשמים בערכים אנושיים בסיסיים - כבוד האדם וזכאותו לביטחון ולהגנה על שלמות גופו. וכן פגעו בערך החברתי של שמירה על בטחון הציבור במרחב הציבורי. בתוך כך פגעו הנאשמים פגיעה חמורה בגופו של המתלונן ובעיקר בנפשו. אירוע זה הותיר בו צלקות שלא יימחו. מדובר בסטודנט להנדסת בניין, שעבד לפרנסתו במסעדה בסמוך למקום העבירה, ובגין הפגיעה הנפשית שנגרמה לו כתוצאה מהאירוע, חדל מעבודה ומלימודים ותכניותיו לעתיד נגנזו.

11. חלקו של נאשם 1 באירוע מרכזי: כאמור הוא שלף מכיסו סכין ובאמצעותה דקר את המתלונן עשר פעמים, כשחבריו בועטים בו ומפליאים בו את מכותיהם. מעשיו עומדים ברף חומרה גבוה של עבירת הטרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, שבה הורשע. בקביעת מתחם העונש ההולם לעבירה יש לתת ביטוי להוראות החיקוק שבגינן הורשע, ובין היתר לעבירת הטרור, שלצידה רכיב מחמיר המעמיד את העונש המרבי על 25 שנות מאסר. בהתאם לכך יש לקבל את עמדת המאשימה ולפיה מתחם העונש ההולם לעבירות אלה עומד על 9-14 שנות מאסר (ע"פ 2826/15 עביד נ' מדינת ישראל (7.6.2016); ע"פ 6533/18 חשים נ' מדינת ישראל

((24.2.2020)).

מתחם העונש ההולם בגין עבירת תקיפת השוטר שבה הורשע נאשם 1 עומד על חודשי מאסר אחדים עד שנת מאסר לריצוי בפועל.

12. נאשם 3 התנפל ביחד עם חבריו על המתלונן ולקח חלק בהכאתו הנמרצת, בתחילה כשהמתלונן עומד על רגליו, ובהמשך כשהוא שכוב חסר אונים על הכביש. בגין מעשיו בצוותא עם חבריו נגרמו כאמור למתלונן חבלות חמורות. נאשם 3 גם הוא הורשע בעבירת טרור, שלצידה עונש מרבי העומד על 25 שנה. בהתאם לכך ובשים לב לנסיבות האירוע, וכן לאחר שנתנו דעתנו לטיעוניהם של ב"כ נאשמים 2 ו-4, עומד מתחם העונש ההולם בגין העבירה שבה הורשע נאשם 3 על 4-7 שנות מאסר (ע"פ 5633/22 סאלח אל דין נ' מדינת ישראל (8.9.2019)).

13. נאשמים 1 ו-3 לא לקחו כל חלק בהליך טיפולי ולא התבקש בעניינם להגיש תסקיר משירות המבחן. התנהלותם אינה מלמדת על נטילת אחריות על מעשיהם.

משכך ונוכח הרשעותיהם הקודמות, והעובדה כי ריצו בעבר עונש מאסר, וכן בשים לב לנסיבותיהם האישיות, ייגזר עונשם כלהלן:

נאשם 1:

11 שנות מאסר בפועל מיום מעצרו 19.5.2021.

8 חודשי מאסר על תנאי לשלוש שנים משחרורו, שאותם יישא אם יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

נאשם 3:

ארבע שנות מאסר וחצי בפועל מיום מעצרו 16.5.2021.

4 חודשי מאסר על תנאי לשלוש שנים משחרורו, שאותו יישא אם יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

כמו כן נאשמים 1 ו-3 יישאו ביחד ולחוד בפיצוי למתלונן בסך 100,000 ₪. הנאשמים יישאו בתשלום עד יום 31.10.2023.

אלי אברבנאל, שופט

השופט א' דראל - סגן נשיא:

ארנון דראל, סגן נשיא

השופטת ח' זנדברג:

אני מסכימה

חיה זנדברג, שופטת

הוחלט פה אחד להטיל על הנאשמים 1 ו-3 את העונשים שפורטו לעיל.

הודע על זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

בטרם סיום, נציין את אומץ ליבו של המתלונן אשר הגן על עצמו בנחישות רבה כשהוא יחיד מול ארבעה המבקשים לעשות בו שפטים על לא עוול בכפו, ולא נרתע מהם. נאחל למתלונן כי יעלה בידיו לאסוף את הכוחות הנדרשים כדי להתגבר על האירוע הטראומטי, על מנת שיחדש את תכניותיו לעתיד ויממש את הפוטנציאל שבו.

ניתן היום, כז באלול התשפ"ג, 13.9.2023, במעמד הצדדים.

ארנון דראל, סגן נשיא אלי אברבנאל, שופט חיה זנדברג, שופטת